

Genitale herpes

SOAIDS

Herpes genitalis is een seksueel overdraagbare aandoening (soa), die wordt veroorzaakt door een virus. Dit virus zorgt voor een pijnlijke infectie van de huid en de slijmvliezen in en rond de geslachtsdelen. Het wordt overgedragen door seksueel contact met iemand die herpes heeft. Het virus kan daarbij het lichaam binnendringen via de huid of het slijmvlies van de mond, penis, vagina of anus. Het is mogelijk het virus via de eigen vingers over te brengen naar een ander deel van het lichaam, zoals de ogen, of naar een partner. Het advies is om het ontstoken gedeelte van huid of slijmvlies met blaasjes en zweertjes zo min mogelijk aan te raken en de handen na eventueel contact altijd grondig te wassen. Herpes is niet te genezen, maar de klachten en verschijnselen van herpes kunnen worden behandeld.

Klachten

De eerste klachten komen ongeveer een week na de infectie met het virus. Vaak is er sprake van jeuk en een geïrriteerd, branderig of pijnlijk gevoel. Er ontstaan rode plekjes op de huid of slijmvliezen. Een tot twee dagen daarna worden blaasjes of zweertjes zichtbaar. Meestal op of rond de penis, de schaamlippen, de ingang van de vagina of rond de anus, maar soms ook binnen in de vagina, op de baarmoedermond of in de anus (de blaasjes en wondjes zijn dan niet goed te zien).

De ernst van de klachten verschilt sterk per persoon. De eerste aanvallen kunnen gepaard gaan met pijn, koorts, opgezette klieren in de liezen en soms afscheiding uit de vagina.

Vooraf vrouwen hebben dan vaak pijn bij het plassen.

Na anaal contact (kontneuken) met iemand die herpes heeft kan de endeldarm ontstoken raken. Dit gaat soms samen met bloed- of slijmverlies en pijn bij de ontlasting.

De blaasjes en zweertjes drogen na ongeveer drie weken weer in en genezen meestal zonder littekens.

Terugkerende aanvallen

Als de klachten van de eerste infectie zijn verdwenen, lijkt het of het herpesvirus ook weg is uit het lichaam. Helaas is dat niet zo. Het virus heeft zich uit de huid of slijmvliezen teruggetrokken in een zenuwknop. Daar blijft het sluimerend aanwezig. Het kan zich opnieuw vermenigvuldigen en nieuwe blaasjes op huid of slijmvliezen veroorzaken.

Hoe vaak een aanval terugkomt is niet te zeggen. De een heeft bijna iedere maand een herpesaanval, anderen zelden of nooit meer.

Terugkerende aanvallen verlopen in het algemeen minder heftig dan de eerste aanval.

Het is onbekend waarom de aanvallen bij de ene persoon vaker terugkomen dan bij de ander. Wel is bekend dat een goede algemene conditie belangrijk is. Aanvallen treden voornamelijk op in situaties waarin het afweersysteem minder goed werkt, bijvoorbeeld vlak voor de menstruatie of tijdens een griepaanval. Ook stress zorgt voor een verhoogde kans op aanvallen.

Herpes en hiv

Als het afweersysteem erg is verzwakt, bijvoorbeeld door hiv, kan genitale herpes veel ernstiger verlopen en ook langer duren. Ook is de kans op herhaalde aanvallen groter.

De behandeling van herpes genitalis is in deze gevallen vaak langer en intensiever. Door een herpesinfectie kan een infectie met hiv gemakkelijker worden opgelopen. Ook is hiv bij hiv-patiënten die zelf een herpesaanval hebben meer besmettelijk. Veilig vrijen of afzien van seks tijdens herpesaanvallen is bij een hiv-infectie extra belangrijk. Hiv-patiënten wordt aangeraden om de herpesinfectie te bespreken met hun hiv behandelaar.

Zwangerschap

Als iemand herpes heeft gehad, heeft dat geen invloed op het verloop van de zwangerschap. Het is wel belangrijk dat de controlerende huisarts, verloskundige of gynaecoloog ervan op de hoogte is. Het risico op besmetting van het kind tijdens de bevalling is heel erg klein. Herpes staat een gewone bevalling niet in de weg. Maar soms wordt voor alle zekerheid na de bevalling bij het kind nader onderzoek gedaan naar aanwezigheid van het herpesvirus.

Alleen als iemand in de laatste maand van de zwangerschap voor het eerst een herpesinfectie oploopt, is er risico voor het kind en wordt om die reden een keizersnede overwogen.

Diagnose

Vaak wordt de diagnose gesteld op basis van de karakteristieke blaasjes en de klachten. Zo nodig kan onderzoek worden gedaan op het vocht in de blaasjes of een uitstrijkje van de bodem van de blaasjes.

Behandeling

Er bestaat geen geneesmiddel dat het herpesvirus uit het lichaam laat verdwijnen. Daarom kan het virus steeds weer de kop op steken. Een goede lichamelijke en geestelijke conditie dragen bij aan vermindering van het aantal aanvallen.

Er zijn tabletten die de duur van de aanvallen bekorten. Deze remmen de vermenigvuldiging van het virus in het lichaam en voorkomen zo verdere uitbreiding van een aanval. Ze verminderen ook de ernst en omvang van de klachten. Het is wel belangrijk zo snel mogelijk na het begin van de aanval met de tabletten te beginnen. Soms worden er ook pijnstillende middelen gegeven. Voor herpes aan de lippen (de koortslip) zijn crèmes te koop. Helaas werken deze koortslipcrèmes niét bij genitale herpes.

Als de klachten regelmatig terugkomen (zes keer per jaar of vaker) kan iemand overleggen met de huisarts. Misschien is een langdurige behandeling met tabletten zinvol om aanvallen te voorkomen.

Voorkomen van besmetting

Als iemand een aanval van genitale herpes doormaakt, is het beter om helemaal geen geslachtsgemeenschap te hebben. Mocht dat toch gebeuren, dan is het belangrijk condooms te gebruiken.

Als iemand een koortslip heeft, is het beter dat hij of zij geen orale seks heeft (pijpen of beffen). Vermijd zoveel mogelijk het aanraken van de blaasjes, wondjes of korstjes, omdat het virus ook via de vingers makkelijk wordt overgedragen zodra men de eigen geslachtsdelen of die van een ander aanraakt.

Let op: iemand kan een herpesinfectie hebben zonder zelf klachten te hebben. Er zijn dan geen blaasjes of rode plekjes, maar ook zonder klachten kan iemand met herpes een ander besmetten. Zo kan iemand het virus ook ongemerkt overdragen omdat de blaasjes op plaatsen zitten waar ze niet goed te zien zijn, bijvoorbeeld op de baarmoedermond of in de anus. Omdat een condoom de geslachtsdelen nooit helemaal bedekt, is besmetting ook mogelijk als de blaasjes buiten de condoomrand zitten.

Leven met herpes

Genitale herpes is een soa die vaak schuldgevoelens oproept. Dit wordt versterkt doordat de aanvallen terugkomen en het herpesvirus in het lichaam aanwezig blijft. Dan kan het helpen als iemand weet dat alleen de eerste aanval van herpes door het seksuele contact is veroorzaakt. Elke volgende aanval komt tot stand vanuit het lichaam zelf, omdat het virus weer de kop opsteekt. Ook al zijn die volgende aanvallen meestal minder hevig, herpes blijft een vervelende aandoening die niet te genezen is.

Partnerwaarschuwing

Partners hoeven niet onderzocht of behandeld te worden. Alleen als zij zelf klachten hebben, kan het verstandig zijn de dokter te bezoeken. Wel is het aan te raden om herpes te bespreken met de vaste partner. Herpes kan vanzelf terugkomen zonder dat er sprake is van nieuwe (losse) seksuele contacten.

Meer informatie

Meer informatie over soa's is te vinden op de website van Soa Aids Nederland www.soa aids.nl. Voor jongeren is er de informatiesite www.sense.info. Andere sites met betrouwbare informatie over herpes zijn: www.huidarts.info, die informeert over verschillende vormen van herpes en nhg.artsennet.nl, de website van het Nederlands Huisartsen-genootschap, met daarop ondermeer patiëntenbrieven, waaronder een over herpes.

Voor meer vragen over soa's, bel de Aids Soa Infolijn

0900 – 204 204 0 (0,10 ct pm)
ma t/m wo 10.00u tot 20.00u
do en vrij 14.00u tot 20.00u
of mail naar: infolijn@soa aids.nl

Soa Aids Nederland spant zich in om de informatie in al haar voorlichtingsmateriaal zo nauwkeurig en betrouwbaar mogelijk aan te bieden. Toch aanvaardt Soa Aids Nederland geen aansprakelijkheid voor schade als gevolg van het gebruik van de folder. De informatie in onze folders mag nooit worden beschouwd als vervanging van een consult of een persoonlijk bezoek aan arts of specialist.